

महाराष्ट्र राजपत्रित तांत्रिक सेवा (पूर्व) व (मुख्य) स्पर्धा परीक्षा
Maharashtra Gazetted Technical Services (Pre) and (Main) Competitive Examination

परीक्षेचे टप्पे: १) लेखी पूर्व परीक्षा (संयुक्त) - २०० गुण
 २) लेखी मुख्य परीक्षा (स्वतंत्र) - ४०० गुण
 ३) मुलाखत - ५० गुण

महाराष्ट्र राजपत्रित तांत्रिक सेवा संयुक्त (पूर्व) परीक्षा
Maharashtra Gazetted Technical Services Combined (Pre) Examination

प्रश्नपत्रिकेची संख्या:- एक

-: परीक्षा योजना :-

संकेतांक	विषय	प्रश्नसंख्या	गुण	दर्जा	माध्यम	परीक्षेचा कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
०१४	मराठी	१००	२००	बारावी	मराठी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी
	इंग्रजी			पदवी	इंग्रजी		
	सामान्य क्षमता चाचणी			पदवी	मराठी व इंग्रजी		

टीप : नकारात्मक गुणदान — प्रत्येक चुकीच्या उत्तराकरीता २५% किंवा १/४ एवढे गुण एकूण गुणांमधून वजा/ कमी करण्यात येतील.

-: अभ्यासक्रम :-

अ.क्र.	विषय
१)	मराठी - सर्वसामान्य शब्दसंग्रह, वाक्यरचना, व्याकरण, वाक्यप्रचार व म्हणी यांचा अर्थ आणि उपयोग तसेच उता-यावरील प्रश्नांची उत्तरे
२)	इंग्रजी -Common vocabulary, Sentence structure, Grammar, Use of Idioms & Phrases and their meaning and Comprehension of passage.
३)	सामान्य क्षमता चाचणी
i)	चालू घडामोडी - जागतिक तसेच भारतातील.
ii)	भारतीय राज्यव्यवस्था
iii)	सामान्य विज्ञान व तंत्रज्ञान — अ) भौतिकशास्त्र (Physics), ब) रसायनशास्त्र (Chemistry), क) Remote Sensing, Aerial and drone photography, GIS and it's application etc. ड) Information and communication technology
iv)	भारताचा व महाराष्ट्राचा भूगोल
v)	General mental ability (logical reasoning, analytical ability , problem solving, basic numeracy)
vi)	पर्यावरण :- मानवी विकास व पर्यावरण, पर्यावरण-पूरक विकास, नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे संधारण विशेषतः वनसंधारण, विविध प्रकारची प्रदूषणे व पर्यावरणीय आपत्ती, पर्यावरण संवर्धनात कार्यरत असलेल्या राज्य / राष्ट्र/ जागतिक पातळीवरील संघटना / संस्था.

Date :- 16/ 06/ 2021

Place :- Mumbai

Under Secretary

Maharashtra Public Service Commission

**महाराष्ट्र राजपत्रित तांत्रिक सेवा (मुख्य) स्पर्धा परीक्षा
वन सेवा (मुख्य) परीक्षा**

**Maharashtra Gazetted Technical Services (Main) Competitive Examination
Forest Services (Main) Examination**

परीक्षेचे टप्पे :- लेखी परीक्षा - ४०० गुण

मुलाखत - ५० गुण

प्रश्नपत्रिकांची संख्या :- दोन

-: परीक्षा योजना :-

पेपर क्रमांक व संकेतांक	प्रश्नसंख्या	गुण	माध्यम	दर्जा	कालावधी	प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
१ General Studies (037)	१००	२००	मराठी व इंग्रजी	पदवी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी
२ General Science & Nature Conservation (038)	१००	२००	इंग्रजी	पदवी	एक तास	वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी

-: अभ्यासक्रम :-

Paper I- पेपर क्रमांक १-

Sr. No.	General Studies
1.	History of India with emphasis on that of Maharashtra
2.	Physical, Social and Economic Geography of India and the World, Emphasis on that of Maharashtra
3.	Indian polity and Governance. Constitution and Political System, Rural and Urban local self Government
4	Economic and Social Development

पेपर क्रमांक-२ .....

पेपर क्रमांक-२ Paper – II

General Science & Nature Conservation

Sr. No	Topics	
1)	General Science (Physics, Chemistry, Botany, Zoology)	
2)	Nature Conservation	
2.1	1	Soils: - Physical, chemical and biological properties. Processes and factors of soil formation. Mineral and organic constituents of soil and their role in maintaining soil productivity. Soil profile. Problem soils and their reclamation.
	2	Soil and moisture conservation:- Causes of soil erosion, method of control, role of forest, characteristics of and steps in Watershed Management.
2.2	1	Eco Systems: - Types, food chain, food web, ecological pyramids, energy flow, biogeochemical cycle of carbon and nitrogen.
	2	Manures and Fertilizers:- Types, organic – inorganic.
	3	Diseases and pests of plants and animals.
	4	Pesticides and insecticides.
	5	Injurious plants and weeds.
2.3	1	Environmental Pollution:- Types, control, bio-indicators, endangered species, endemism.
	2	Environmental problems related to quarrying and mining.
	3	Greenhouse effect, Carbon trading, Climate Change.
2.4	1	Important wild animals of India.
	2	Breeds of cattle, Economics of fodder and pasture of grassland management.
2.5	1	Important indigenous trees species of India, exotic plants, plants as a source of forest products such as food, fibre, fuel wood, timber, non-timber, forest produce/minor forest produce. Medicinal plants, Energy plantations, Mangroves, Forest based industries.
	2	Factors effecting growth and distribution of plants. Forest types of India.
2.6	1	National parks and Sanctuaries, World heritage sites.
	2	Social forestry, Joint Forest Management, Agro forestry.
	3	Indian forest policy, Indian Forest Act, Wild Life Protection Act, Forest Conservation Act, 1980.
	4	National and International Organization working for nature conservation.
2.7	1	Use of aerial photographs, thematic maps. Satellite imageries, Principle and application of GIS.
	2	Biodiversity, causes of loss of biodiversity, importance of biodiversity conservation.
	3	Plants breeding, tissue culture. Tribal's and forests. Important tribes of India.

दिनांक – १/१०/२०१५

अवर सचिव
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग